

DAAD

ГО ЕОНУ
NGO EESU/AEDE

Онлайн-конференція Online-Konferenz

Навчання і викладання у цифровому форматі в контексті наукової доброчесності у багатомовному світі

DIGITALES LERNEN UND LEHREN IM KONTEXT DER
WISSENSCHAFTLICHEN REDLICHKEIT IN DER
MEHRSPRACHIGKEIT

Kuiß, 02. - 03.12.2022

DAAD

ГО ЄОНУ
NGO EESU/AEDE

**НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ У ЦИФРОВОМУ
ФОРМАТІ В КОНТЕКСТІ НАУКОВОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ У БАГАТОМОВНОМУ СВІТІ**

**DIGITALES LERNEN UND LEHREN IM KONTEXT
DER WISSENSCHAFTLICHEN REDLICHKEIT IN DER
MEHRSPRACHIGKEIT**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

02-03 грудня 2022 року

**Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2022**

Н 15

НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ У ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ В КОНТЕКСТІ НАУКОВОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У БАГАТОМОВНОМУ СВІТІ. Digitales Lernen und Lehren im Kontext der wissenschaftlichen Redlichkeit in der Mehrsprachigkeit : матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції 2-3 грудня 2022 року / укл. С. М. Іваненко, К. Компе, О. О. Холоденко, О. О. Яременко-Гасюк. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. – 174 с.

До збірки увійшли матеріали доповідей, в яких розглядаються питання, пов'язані з науковими дослідженнями та їхнім висвітленням у друкованих працях науковців як в Україні, так і в Німеччині, демонструючи симбіоз декількох різних підходів: анотації доповідей і тези. Організація наукової онлайн-конференції відбувалася під патронатом ДААД і Гете-Інституту (Київ) у рамках міжнародного проекту. Матеріали доповідей учасників конференції подаються у авторській редакції.

Матеріали можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі педагогіки, методики викладання іноземних мов, філології та дотичних до них наук.

УДК 37:004(082)

© Іваненко С. М., Компе К., Холоденко О. В., Яременко-Гасюк О. О., 2022

© Автори публікацій, 2022

© Вид-во Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2022

ЗМІСТ

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ.....	8
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	16
АНОТАЦІЇ	18
Jessen, Linda; Hermann, Sophia ANFORDERUNGEN DES WISSENSCHAFTLICHEN SCHREIBENS UND DIE VERMITTLUNG NACH PEER2PEER-PRINZIP.....	18
Kovtun, Volodymyr PSYCHOLOGISCH-PÄDAGOGISCHE ASPEKTE DER BEWERTUNG BEI FORMUNG DER FREMDSPRACHENKOMPETENZ MITTELS DIGITALER INTERAKTIVER LEHRWERKE IM ONLINE-UNTERRICHT	18
Klein, Andrea PLAGIATE VERMEIDEN DURCH DEN AUFBAU SINNVOLLER STUDENTISCHER ARBEITSPROZESSE.....	19
Ковтун В. С. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ПРАКТИКУМІВ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ.....	20
Laura, Mair KOGNITIVE UND METAKOGNITIVE PROZESSE DES WISSENSCHAFTLICHEN SCHREIBENS UND IHRE RELEVANZ FÜR DIE SCHREIBDIDAKTIK IM DAF-KONTEXT	21
Dr. Michele Vangi ICH-GEBRAUCH UND ICH-VERBOT IN VORWISSENSCHAFTLICHEN TEXTEN. THEORETISCHE KONZEPTE UND PRAXISERFAHRUNGEN IN DER HOCHSCHULDIDAKTIK.	24
Т Е З И.....	26
Баклан І. М., Ковальська А. Є. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ.....	26
Баклан І. М., Панцир О. Ю. СЛОВОТВОРЧІ ТИПИ НІМЕЦЬКИХ ФІНАНСОВИХ ТЕРМІНІВ	29

Блинова І. А., Бреславець Н. О.	
ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТФОРМ.....	31
Дзикович О. В., Бут А. С.	
КОМПОЗИЦІЙНА СПЕЦИФІКА ТИЗЕРІВ ТОК-ШОУ	34
Єрмоленко В.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ.....	37
Залужна О. О., Головенько В. В.	
ГЕНДЕРНА ПАРАДИГМА ВЖИВАННЯ ОКАЗІОНАЛІЗМІВ В ОГЛЯДАХ УКРАЇНСЬКИХ СТРАВ ТА ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ YOUTUBE ВІДЕО АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ БЛОГЕРІВ).....	41
Запольська Ю. А.	
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	44
Ivanenko, Svitlana	
MEHRSPRACHIGKEIT IM ROMAN VON JURII ANDRUCHOVYCH «RADIO NACHT» (РАДІО НІЧ)	48
Іванова І. М.	
АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	52
Іванова О. В.	
ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	56
Ісаєва О. О.	
ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ НАВИЧОК ЯК ОДНЕ ІЗ ВАЖЛИВИХ ЗАВДАНЬ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ЦИФРОВОГО ПРОСТОРУ	58
Karpina, Halyna	
NEUE HERAUSFORDERUNGEN IN DER AUSBILDUNG DER ZUKÜNFTIGEN FREMDSPRACHENLEHRER IM KONTEXT DER DIGITALISIERTEN FERNBILDUNG	61
Компанець Е. В.	
ОСВІТА У ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ.....	63

Kovtun, Volodymyr	
PSYCHOLOGISCH-PÄDAGOGISCHE ASPEKTE DER BEWERTUNG BEI FORMUNG DER FREMDSPRACHENKOMPETENZ MITTELS DIGITALER INTERAKTIVER LEHRWERKE IM ONLINE-UNTERRICHT	66
Корбут О. Г.	
ДО ПИТАННЯ ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	75
Кравченко Н. Г.	
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У БАГАТОМОВНОМУ СВІТІ.....	77
Кузьменко Р. І.	
ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	80
Lange, Anja; Ismailova, G.	
ERFAHRUNGEN AUS DER KONZEPTION EINES FACHSPRACHENKURSES ZUM THEMA «TECHNISCHES DEUTSCH MIT EIGENEN LEHRMATERIALIEN UNTERRICHTEN» IN USBEKISTAN.....	82
Lechner, Pona	
KOGNITIV-SEMANTHISCHE ANALYSE VON LEHNWÖRTERN.....	85
Lechner, Pona; Huszti, Pona; Bárány, Erzsébet; Fábíán, Márta	
HERAUSFORDERUNGEN DES ONLINE-UNTERRICHTS FÜR LEHRER UND SCHÜLER.....	88
Лемещенко-Лагода В. В.	
ЛЕКСИКОГРАФІЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: ДОСВІД ШОТЛАНДІЇ.....	92
Ляшенко А. В.	
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ МОВЛЕННЯ ЧИТАЦЬКОЇ АУДИТОРІЇ ЯКІСНОЇ ТА ЖОВТОЇ ПРЕСИ (НА МАТЕРІАЛІ ЛИСТІВ ЧИТАЧІВ ГАЗЕТ FRANKFURTER ALLGEMEINE TA BILD).....	96
Міхіденко К. О.	
ЗАСТОСУВАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	98
Nickl, Milutin Michael	
PAIDEIA-AKTUALISIERUNG ZWISCHEN <i>DIALEXEIS</i> , MULTIKULTI UND EU-TRANSFERSPRACHEN	102

*Лемещенко-Лагода В. В.
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного*

ЛЕКСИКОГРАФІЯ ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: ДОСВІД ШОТЛАНДІЇ

Культурно-історична цінність та значущість кожної мови зумовлена, перш за все, тим, що мова є не тільки засобом комунікації, а й способом збереження численних знань та традицій певного народу, засобом зв'язку між поколіннями, невід'ємною складовою, без якої саме існування нації як такої стає неможливим. Мова – це інструмент, знаряддя культури, яке формує особистість людини, його систему цінностей. Загибель мови, таким чином, призводить й до загибелі культури та історії певного народу, та його подальшої асиміляції до домінуючої мови та нації. Саме тому на сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки все більше уваги приділяється питанням співвідношення мови та культури.

У процесі своєї життєдіяльності нація виробляє власні культурні коди, які й визначають власне її буття. Таким чином, національна культура постає символічним світом, у якому поєднуються потреби, цінності, ідеали та устрій життя спільноти. Усі важливі історичні події, що мали вплив на розвиток нації як такої, сприяли об'єднанню, знаходять своє відображення у культурі.

Культура з'єднує націю зсередини, вказує на спільність життєвого устрою різних соціальних або етнічних груп на ментальному, побутовому церемоніальному та інших рівнях. Більш того формування культурної ідентичності є першочерговим етапом та базисом для формування національної, оскільки саме культурне самовизначення сприяє ототожненню себе з певною культурною спільнотою, а згодом й з нацією.

Поняття культурної та національної ідентичності не є тотожними адже культурна ідентичність виникає при ототожненні індивіда з певними культурними моделями спільноти, а національна ідентичність формується через співвіднесення себе з певною нацією та розуміння своєї приналежності до неї.

Цінності однієї національної спільноти, які відсутні в іншій, або суттєво відрізняються від наявних, становлять національний соціокультурний фонд, який так чи інакше знаходить своє відображення у мові, у тому числі через

збереження та відтворення національно-маркованих лексичних одиниць у словниках, що виступають носіями генетичної пам'яті народу, його життя та діяльності.

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки національно-маркована лексика розглядається з різних точок зору із врахуванням закономірностей мовної поведінки носіїв, особливостей відображення культурних явищ у мові, впливу культурного компонента на значення лексичної одиниці, тощо. У вітчизняних розвідках національно-культурний компонент визначають як семантичні складники слів, словосполук, слова-поняття, за допомогою яких мовний код фіксує національні особливості у світосприйнятті довкілля (Гдовская 1993: 4), а також як елемент семантичної структури слова, який найповніше відображає особливості національного характеру й сприйняття світу (Бурлакова 2006). На нашу думку, національно маркована лексика має в своїй семантичній структурі національно-культурний, або національно-етнічний компонент, який містить певні фонові знання притаманні для певної нації (носіїв мови), які, в свою чергу, зумовлені культурою і побутом, суспільним ладом, традиціями та звичаями даної нації.

Адекватне відтворення національно-маркованої лексики у перекладних словниках міноритарних мов повинно реалізовуватись із дотриманням багатьох параметрів, які б дали змогу не тільки зрозуміти значення поняття, а й правильно його вжити у повсякденному спілкуванні.

Науковець М. Бурлакова (2006: 143) головним недоліком словникової статті до національно-маркованої лексичної одиниці називає відсутність територіальних та стилістичних позначок, що унеможлиблює коректне використання поданого поняття користувачем. Саме тому О. Карпова (2005: 32) вважає за потрібне включати до складу словникової статті вербальні ілюстрації, що відображають функціонування лексичної одиниці в мовленні. Таким чином, укладання словникової статті до національно-маркованої одиниці міноритарної мови передбачає, у першу чергу, її чітку організацію, наявність усіх елементів необхідних для її адекватного розуміння та відтворення. Проте, на думку вченої О. Іваніщевої (2005: 16), головним завданням укладання словникової статті до національно-маркованої лексичної одиниці є правильне тлумачення явища мовою перекладу та коректний підбір еквіваленту.

Необхідність розробки вищезазначеної проблеми на території сучасної Шотландії, де взаємодіють три мови – шотландський варіант англійської мови (Scottish English), шотландська мова Скотс (Scots) та шотландська гельська мова (Scottish Gaelic), глибоко усвідомлюється зарубіжними (R. Crawford, J. Considine, M. G. Dareau, Ch. Jones, I. Macleod, C. Mark, A. L. K. Nihtinen, L. Pike,

S. Pons-Sanz, Ch. Robinson), зокрема шотландськими (A.J. Aitken, A. MacCoinnich, I. Macleod, R. O. Madalalaigh, J. McClure, W. McLeod, S. Rennie) науковцями. Незважаючи на те, що шотландська мова Скотс (Scots) і шотландська гельська мова (Scottish Gaelic) були визнані регіональними міноритарними мовами після ратифікації Британією у 1992 р. Європейської хартії регіональних мов і мов меншин, а у 2005 році шотландській гельській мові було присвоєно статус другої офіційної мови Шотландії, обидві мови потребують низки заходів задля збереження та подальшого розвитку, серед яких вивчення наявних та укладання нових словників є одним з пріоритетних напрямів.

У період з 2001 року шотландські мовні товариства актуалізували свою діяльність, результатом якої стало видання понад 70 словників, кожен з яких пропонує власну версію подання національно-маркованих одиниць.

ScottishNationalDictionary надає широкий опис із зазначенням усіх можливих культурних компонентів, які містить подана лексична одиниця.

HOGMANAY, n. Also .†hogmana(e); hogminay, -ae, hogmenay, †-ai, †hogmynae, †hoguemennay, hogmonay, -ey; †hagmenay, †-ai, †hagmané; hugmenay (Gall. 1824 MacTaggartGallov. Encycl. 273); huigmanay (Sc. 1829 G. Robertson Recollections 117); hoghmanay; hagmonick; hangmanay (Rxb. 1832 Border Mag. (May 1938) 75, 1923 Watson W.-B.); hanginay (Rxb. 1923 Ib.); hogernoany, huggeranohni (Sh. 1948 New Shetlander No. 13. 19, 24). [hɔgmə'ne:]

1. The 31st December, the last day of the year, New Years Eve. Sc. 1696 Atholl MSS. (1 Jan.): I passed on of his sh[illing]s to too poor women I brought up to my chamber yester-night to heare them sing a hog ma nae song.

2. A New Years gift, esp. a gift of oat-cakes, bread or the like, given to or solicited by children on New Years Eve; the cry uttered by them; any form of hospitality, esp. a drink, given to a guest to celebrate the New Year, or a gratuity given to tradesmen and employees on that day.

Надання повного опису допомагає зрозуміти головний і прихований зміст, звернути увагу на культурні та національні особливості.

У свою чергу ConciseDictionaryofScottishwordsandPhrases (2006) значно скорочує тлумачення лексичної одиниці, зводячи тільки до розкриття одного із значень.

Hogmanay the night of December 31, called in England New Year's Eve and a time of celebration and revelry in Scotland. [Mystery surrounds the origin of the word. There have been many suggested derivations, the most generally accepted being that it is derived from the Old French word *aguillaneuf*, a New Year's gift.

«Mobile Scots Dictionary» (2020) надає хоч і скорочене тлумачення, проте достатньо інформативне для розуміння основних культурних компонентів, що містить подана лексична одиниця.

Hogmanay [hɔgmə'ne:] n.

New Year's Eve.

A new year's gift such as oatcakes, bread or the like given to or solicited by children on New Year's Eve.

The cry uttered by children for such a gift.

Однак, Scots Dictionary for schools» (2021), який спеціально був створений саме для школярів, які у більшості своїй тільки у школі починають більш менш заглиблюватись у вивчення національної мови, скорочує тлумачення лексичної одиниці до кількох еквівалентів, які не розкривають культурної інформації, та унеможливають коректне сприйняття та збереження національного культурного коду.

Hogmanay

noun

1. New Year's Eve

2. New Year's gift

Отже, з наведеного вище можна зробити висновок, що коректне тлумачення національно-маркованої лексичної одиниці можна знайти тільки у великому тлумачному словнику, яким зазвичай віддають перевагу спеціалісти-філологи, у той час як словники, розраховані на пересічного читача, надають досить звужену культурну інформацію, або взагалі оминають її, надаючи тільки перекладні еквіваленти, що не розкривають національного культурного коду. Таким чином, нехтування важливою культурної інформацією може призвести до втрати культурного коду як такого та мати значний вплив на формування національної свідомості.

Використана література:

1. Гдовская Б. Лексика страноведческих реалий в художественном тексте : дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01. Киев, 1993. 210 с.
2. Бурлакова М. К проблеме культурологической направленности учебного словаря: Английская лексикография: формирование, развитие, современное состояние : юбилейный сборник научных статей. Иваново : Иван. Гос. ун-т, 2006. С. 135–153.
3. Карпова О. Лексикографические портреты словарей английского языка. Иваново : Иван. гос. ун-т, 2005. 185 с.
4. Иванищева О. Лексикографирование культуры в двуязычном словаре : автореф. дис. ... докт. филол. наук. Санкт-Петербург : Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2005. 31 с.
5. Kirkpatrick В. Concise Dictionary of Scottish words and Phrases. 2006 160 p.
6. Scots Dictionary for Schools. 2021. URL: <https://dsl.ac.uk/our-publications/scots-dictionary-for-schools-app/> (дата звернення: 08.04.2021).